

T.C.

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ

SAS141 SAĞLIĞIN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ

DERS KİTAPÇIĞI

DERSTEN SORUMLU ÖĞRETİM ELEMANI

ÖĞR. GÖR. SULTAN KAYAN

2025

İÇİNDEKİLER

1. Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Dersi

1.1. Dersin Tanımı ve Amacı

1.2. Dersin Eğitim Modeli

1.3. Dersin Genel Hedefleri

1.4. Dersin Öğrenme Çıktıları

1.5. Dersin Programdaki Yeri

1.6.Dersin Öğretim Yöntem ve Teknikleri

1.7. Dersin Değerlendirmesi

2. Haftalık Ders İçeriği

2.1. Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Dersi Haftalık Ders Planı

3. Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Dersi Kaynak Listesi

4. Ekler

1. Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Dersi

1.1. Dersin Tanımı ve Amacı

Tanım:

Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi dersi, bireylerin ve toplulukların fiziksel, ruhsal ve sosyal sağlık durumlarını güçlendirmek, hastalıkları önlemek ve yaşam kalitesini artırmak amacıyla hemşirelik bakım süreçlerini planlama, uygulama ve değerlendirme becerilerini kazandırmayı amaçlayan bir derstir. Ders kapsamında öğrenciler, koruyucu sağlık önlemleri, sağlıklı yaşam davranışlarının teşviki, sağlık eğitimi ve toplum temelli girişimler gibi temel sağlık geliştirme stratejilerini öğrenir ve uygulama fırsatı bulur.

Amaç:

Sağlık ekibinin bir üyesi olacak hemşirelik öğrencilerine, sağlığı etkileyen faktörler konusunda farkındalık kazandırmayı, birey, aile ve toplumun sağlığının korunması ve geliştirilmesi konusunda bilgi ve beceri kazandırmayı, bu konuda hemşirenin sorumluluklarını ve sağlığı korumaya yönelik uygulamaları öğretmeyi, gelişmiş ülkeler ile ülkemizdeki uygulama örnekleri ile konunun önemini kavratmayı amaçlamaktadır.

1.2. Eğitim Modeli

Ders, klasik eğitim modeli temel alınarak yürütölmektedir. Uygulanan bu modelde öğrencilerin mesleki bilgi beceri ve tutumlarının geliştirilmesi amaçlanmakta olup teorik dersler ile birlikte laboratuvar ve uygulama alanlarında beceri eğitimi verilmektedir. Bu süreç, Bloom'un Taxonomisinden yararlanılarak öğrencilerin, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor düzeyde öğrenmelerini destekleyecek şekilde yürütölmektedir.

1.3. Dersin Genel Hedefleri

- Öğrencilerin sağlık gereksinimlerini belirleme yeteneği kazandırmak,
- Savunmasız gruptaki bireylerin fiziksel, ruhsal ve sosyal sağlık ihtiyaçlarını tanımlayabilmeyi sağlamak,
- Koruyucu sağlık hizmetlerini uygulama becerisi kazandırmak,
- Aşı, sağlık taramaları, hijyen ve beslenme eğitimleri gibi önleyici sağlık uygulamalarını planlayıp uygulayabilmek,
- Sağlığı geliştirme ve eğitim programları tasarlamak,
- Sağlıklı yaşam alışkanlıklarını kazanılmasına yönelik bireysel ve grup düzeyinde eğitim programları hazırlamak,

- Toplum temelli yaklaşımı benimseme ve iş birliği geliştirmektir.

1.4. Dersin Öğrenme Çıktıları

Dersi alan öğrenciler;

- ✓ Sağlığın fiziksel, ruhsal, sosyal ve çevresel boyutlarını tanımlayabilir.
- ✓ Sağlığı koruma ve geliştirme kavramlarını açıklayabilir.
- ✓ Sağlığı geliştirme kavramının tarihsel gelişim sürecini ve önemli olayları açıklayabilir.
- ✓ Sağlığın belirleyicilerini sayabilir.
- ✓ Holistik sağlık yaklaşımı ve yaşam kalitesi kavramlarını açıklayabilir.
- ✓ Sağlığı geliştirme ile ilgili kuram ve modelleri uygulama alanları ile birlikte sayabilir.
- ✓ Temel uygulama alanlarında sağlığı geliştirme konusunda hemşirenin rollerini sıralayabilir.
- ✓ Sağlıklı yaşam davranışlarını ve bu davranışların sağlığı geliştirme açısından önemini açıklayabilir.
- ✓ Birey ve topluluk düzeyinde sağlıklı yaşam davranışlarını destekleyebilir
- ✓ Poster, broşür, sunum veya dijital içerik ile sağlık eğitimi planlayabilir ve sunabilir.
- ✓ Beslenme, egzersiz, hijyen, aşı ve düzenli sağlık kontrolleri gibi önlemleri açıklayabilir ve uygulama önerileri geliştirebilir.

1.5. Dersin Programdaki Yeri

Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi dersi, hemşirelik lisans eğitiminde 3. Yarıyıl Alan Dışı Seçmeli III kategorisinde yer alan derslerden biridir.

1.6. Dersin Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Anlatım (Düz Anlatım): Öğretim elemanının bilgi aktarımı

Tartışma: Öğrencilerin aktif katılımıyla konuların irdelenmesi

Soru-Cevap: Öğrencilerin düşünmesi ve öğrenilen bilgileri hatırlamasının sağlanması

Vaka Analizi: Toplumdaki farklı gruplarla çalışırken karşılaşılan sağlık sorunları konusunda örnek olayların incelenmesi, sağlığın geliştirilmesi konusunda önerilerin geliştirilmesi

Beyin Fırtınası: Sağlığı koruma ve geliştirme ile ilgili yenilikçi projeler, eğitimler veya girişimler planlanması ve geliştirilmesi

Rol-Play: Hasta veya toplum eğitimi sırasında hangi iletişim tekniklerini kullanacaklarını deneyimleyerek öğrenme

1.7. Dersin Değerlendirmesi

- Ara Sınav (%30): Çoktan seçmeli ve klasik sınav soruları

- Ödev (%20): Münazara
- Final (%50): Çoktan seçmeli ve klasik sınav soruları

2. Haftalık Ders İçeriği

2.1. Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Dersi Haftalık Ders Planı

Tarih	Konular	Yöntem
1. Hafta	Why did Mrs. X die? (Video gösterimi) Sağlığı koruma ve geliştirme kavramları	Video Gösterimi Tartışma Beyin Fırtınası
2. Hafta	Sağlığı geliştirme kavramının tarihsel gelişim süreci Uluslararası Bildirgeler/Sürdürülebilir Sağlık Hedefleri/ Healthy People 2030	Anlatım Soru-Cevap Tartışma Beyin Fırtınası
3. Hafta	Sağlığın belirleyicileri ve sağlık sorumluluğu	Anlatım Soru-Cevap Vaka Analizi
4. Hafta	Holistik sağlık yaklaşımı ve yaşam kalitesi	Anlatım Soru-Cevap Beyin Fırtınası
5. Hafta	Sağlığı geliştirme ile ilgili kuram ve modeller	Anlatım Soru-Cevap Vaka Analizi
6. Hafta	Dünya'da ve Türkiye'de Sağlığı Geliştirme Uygulamaları	Anlatım Soru-Cevap
7. Hafta	Okul sağlığını geliştirme programları ve hemşirenin rolleri	Anlatım Soru-Cevap Rol-Play
8. Hafta	ARA SINAV	---
9. Hafta	İş sağlığını geliştirme programları ve hemşirenin rolleri	Anlatım Soru-Cevap
10. Hafta	Kırılgan gruplarda sağlığı geliştirme ve hemşirenin rolleri	Anlatım Soru-Cevap Vaka Analizi
11. Hafta	Beslenme-fiziksel aktivite ve sağlığın geliştirilmesi	Anlatım
12. Hafta	Stres yönetimi ve sağlığın geliştirilmesi	Anlatım Soru-Cevap
13. Hafta	Tütün kontrolü ve sağlığın geliştirilmesi	Anlatım
14. Hafta	Münazara	Münazara
15. Hafta	Münazara	Münazara

3. Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Dersi Kaynak Listesi

- Açıksöz, S., Uzun, Ş., & Arslan, F. (2013). Hemşirelik öğrencilerinin sağlık algısı ile sağlığı geliştirme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Gülhane Tıp Dergisi*, 55(3), 181–187. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gtud/issue/15632/163374>
- Alkaya, S. A. (2017). *Sağlığın geliştirilmesi*. Hedef Yayıncılık.
- Bayık Temel, A. (2021). *Sağlığı koruma ve geliştirme I-II-III*. Ema Tıp Kitapevi.
- Çiftçi, M. (2011). Koruyucu sağlık hizmetleri ve hemşirenin rolü. *Sağlık Bilimleri Dergisi*, 20(2), 45–52.
- Edelman, C., & Kudzma, E. C. (2021). *Health promotion throughout the life span-e-book*. Elsevier Health Sciences.
- Koelen, M. A., & Van den Ban, A. W. (2023). Health education and health promotion. Brill.
- Nutbeam, D., & Muscat, D. M. (2021). Health promotion glossary 2021. *Health promotion international*, 36(6), 1578-1598.
- Payzin, M. (2019). Bireye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ve hemşirenin rolü. *Hemşirelikte Araştırma ve Geliştirme Dergisi*, 5(1), 25–30.
- Pender, N. J., Murdaugh, C. L., & Parsons, M. A. (2006). Health promotion in nursing practice.
- Sharma, M. (2021). *Theoretical foundations of health education and health promotion*. Jones & Bartlett Learning.

4. Ekler

Ek 1. Münazara Değerlendirme Formu

T.C. BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ SAğLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ	MÜNAZARA DEğERLENDİRME FORMU	Doküman No:
		İlk Yayın Tarihi:
		Revizyon Tarihi:
		Revizyon No:
		Sayfa:

Eğitim-ğretim Dönemi:	
Bölüm/Anabilim Dalı:	
Dersin Kodu ve Adı:	
Dersin Sorumlu ğretim yesi:	
Seminer Konusu	
Sunum Tarihi	
Öğrenci/Grup Adı	

Konu Bilgisi ve İçerik							
Münazara sırasında konu hakkında doğru, güncel ve yeterli bilgi sunma	0	2	4	6	8	10	
Mantık ve Argüman Geliştirme							
Argümanların mantıklı, ikna edici ve örneklerle desteklenmiőt olması	0	2	4	6	8	10	
İletiőt Becerisi							
Açık, anlaşılır konuőtma,	0	2	4	6	8	10	
Uygun beden dili, göz teması, ses tonu	0	2	4	6	8	10	
Karőt tarafı dikkatli ve saygılı dinleme	0	2	4	6	8	10	
İkna ve Tartıőtma Yeteneği							
Karőt tarafı ikna etme, karőt argümanlara uygun tepki verme	0	2	4	6	8	10	
Savunma stratejilerini etkin kullanma	0	2	4	6	8	10	
Grup yeleri arasında görev paylaőtımı, yardımlaőtma, uyum	0	2	4	6	8	10	
Zaman Yönetimi							
Belirlenen süreyi etkin kullanma	0	2	4	6	8	10	
Yaratıcılık ve zgnlk							
Fikirlerin yenilikçi ve zgn olması, sıradan argümanlardan farklı yaklaőtım	0	2	4	6	8	10	

Derecelendirme:

10- Mkemmek Tüm gerekliliklerin üzerinde

8- Çok iyi Minimum beklentileri aőtıyor; ortalamannın üzerinde

6- Orta Belirtilen amaçları karőtılıyor; tatminkar

4- Kabul edilebilir Belirtilen amaçların çoğunu karőtılıyor, ancak geliőtirilmeye ihtiyaç var

2- Zayıf Kesinlikle standartlarla rtőtmyor – geliőtirilmeye ihtiyaç var

0- Baőtarsızlık hiçbir ölçütü yerine getirmeme

Ek 2. Video Linki

<https://www.youtube.com/watch?v=gS7fCvCle1k>